

Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігі
РМҚК «Александр Селезнев атындағы Алматы хореографиялық училищесі»

Бекітемін
Директордың оқу іс-жөніндегі орынбасары
"_____ " _____ 2024ж.

Пәннің оқу жұмыс бағдарламасы

Музыкалық сауаттылық»

Мамандық: 02150700 – Хореографиялық өнер
Біліктілігі: 4S02150701 «Балет әртісі»
Білім беру түрі: бастауыш, орта білім беру негізінде күндізгі

Барлық сағат саны: 34 сағат

Құрастырушы: _____ Әлімқұл Е.Н.

«Жалпы кәсіптік пәндері» бөлімінің отырысында қарастырылды және ұсынылды
Хаттама № 1 «29» 08 2024 ж.

Бөлім басшысы: Г.К. Айнегова

Оқу-әдістемелік кеңестің отырысында қаралды және мақұлданды
Хаттама № 1 «2» 09 2024 ж.

Директордың ОӘБ жөніндегі орынбасары Ш.Т. Унгарбаева

Түсіндірме жазба

Пәннің сипаттамасы: бұл пән жалпы кәсіптік пәндер цикліне енгізілген және білім алушылар осы пәнді оқудың 2 жылында өтуге арналған. Пәннің рөлі, оның басқа оқу пәндері арасындағы орны шығармашылық, эстетикалық және рухани дамыған тұлғаны қалыптастыратын маңызды оқу-тәрбиелік міндеттермен анықталады, мұндағы пәннің негізгі мақсаты: музыкалық сауаттылыққа үйрету; фортепианода ойнау дағдыларын іс жүзінде қолдану үшін теориялық меңгеру; музыкалық теориялық білімді меңгеру әуендік интонацияны, ырғақты естуді, перспективаны, қиялды ойлауды, шығармашылық қиялды, шығарманы тұтас көру мен естуді, кәсіби мақсатқа жетудегі табандылықты, эстетикалық талғамды, стильді дамытады және жетілдіретіндіктен, өз бетінше ойлау және талдау қабілеттерін қалыптастыру. .	
Қалыптасқан құзыреттер: . музыкалық сөйлеу элементтерін, теориялық материалды білу, есту талдауын, сольфеджиодағы дамыту, интонациялық жаттығуларды айта білу; музыкалық аспапта орындау және би элементтерін орындау кезіндегі музыкалық және мәнерлілік бойынша одан әрі жұмыста қолдану; білім алушылардың музыкалық қабылдауы мен ойлауының даму логикасын құрайтын музыка заңдылықтары туралы түсініктерін, музыкалық шығармаларды жанрлық-стильдік және есту талдауын дамыту; метритмдік белгілер туралы түсінікке ие болу; музыкалық мысалдарды тыңдау кезінде хореографиялық образды құра білу, шығарманың әртүрлі бөліктерінің көңіл-күйінің өзгеруін анықтайтын темпо-ритмикалық белгілеулерді, экспрессивтілік құралдарын білу тәжірибесін ескеру.	
Пререквизиттер: негізгі орта білім, музыка пәні, жанрлар, өнер түрлері ретіндегі негізгі білім; музыкалық дыбыстарды, ырғақты фигураларды, қарқынды ажырата алады; логикалық, абстрактілі және шығармашылық ойлауға ие.	
Постреквизиттер: музыкалық-есту, метрикалық және ритмикалық дәлдікті дамыту; би тәрізді көру және есту қабілетін байыту; музыкалық-мәтіндік материалмен өз бетінше жұмыс істей алады, шығармашылық би элементтерін орындау кезінде қалыптасқан ырғақтық біркелкілігін дамытады, музыкалық және мәнерлі музыкалық құралдардың әсер ету принциптерін біледі, музыкалық білімдерін пайдалана алады.	
Қажетті оқу құралдары, құрал-жабдықтар: фортепиано, тақта, музыкалық кітап, оқу әдебиеті, интернет ресурстары	
Мұғалімдермен байланыс ақпараты:	
Әлімқұл Ерболат	Тел.: 8 747 132 1997
	Эл.почта: alimkul.erbolat@mail.ru

Жарты жылдық бойынша сағаттарды бөлу

<i>Тәртіп</i> «Музыкалық сауаттылық»	Жалпы сағаттар	соның ішінде									
		1 жыл оқу		2 жыл оқу		3 жыл оқу		4 жыл оқу		5 жыл оқу	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>
Музыкалық сауаттылық				17	17						
Пән бойынша оқытудың жалпы саны	34			17	17						

Оқу жұмыс жоспарының мазмұны

№	Бағдарламаның мазмұны (бөлімдер, тақырыптар)	Барлы ғы сағат	Соның ішінде			Білім алушының өзіндік жұмысы	Білім алушының оқытушымен өзіндік жұмысы	Түр сыныптар
			теориялық	зертханалық және практикалық	жеке			
1	2	3	4	5	6			7
1	Тақырып 1.1: Негізгі ұғымдарды қайталау. Нота, ұзақтық, пауза, такт, ырғақ ұғымдарын қайталау. Ритмдерді талдау және орындауға арналған жаттығулар.		2					біріктірілген
2	Тақырып 1.2: Күрделі өлшемдер. Күрделі өлшемдер: 3/2, 4/2 және т.б. Дирижерлік ету практикасы және өлшемдерді есту арқылы анықтау.		2					лекция
3	Тақырып 1.3: Музыкалық ырғақ: күрделі формалар. Күрделі ырғақтар, синкопа, пунктирлік ырғақ. Күрделі ырғақтарды орындауға арналған практика.		2					біріктірілген
4	Тақырып 1.4: Пунктирлік ырғақ және синкопа. Пунктирлік ырғақ және оның ерекшеліктері. Синкопа: екпіннің күшті үлестен әлсіз үлеске ауысуы.		2					практикалық
5	Тақырып 1.5: Музыкалық естуді дамыту. Музыкалық естуді дамытуға арналған жаттығулар. Музыкалық фразаларды естіп талдау практикасы.		2					біріктірілген
6	Тақырып 1.6: Мажор және минор құрылысы. Мажор мен минордың айырмашылықтары. Гамма құруға арналған жаттығулар және олардың талдауы.		2					біріктірілген

7	Тақырып 1.7: Енгізуші сатылар. II және VII енгізуші сатылардың ұғымы. Музыкалық шығармалардағы енгізуші сатыларды табу және талдау.		2					біріктірілген
8	Тақырып 1.8: Гармониялық және мелодиялық құрылым. Музыкалық фразалардың гармониялық және мелодиялық құрылымы. Гармониялық тізбектер құруға арналған жаттығулар.		2					біріктірілген
9	Тақырып 1.9: Аккорд тізбектері. Аккордтарды қосу және гармонизациялау ережелері. Аккорд тізбектерін құрастыру практикасы.		2					біріктірілген
10	Тақырып 1.10: Модуляция. Модуляция ұғымы және оны музыкалық шығармаларда қолдану. Тоналдықтарды ауыстыру бойынша практика.		2					біріктірілген
11	Тақырып 1.11: Күрделі интервалдар. Күрделі интервалдар: секунда, терция, кварта және олардың қолданылуы. Интервалдарды есту арқылы анықтау және құрастыру.		2					лекция
12	Тақырып 1.12: Динамика және темп өзгерістері. Музыкалық шығармалардағы динамика мен темп өзгерістері. Шығармалардағы динамикалық реңктерді талдау.		2					біріктірілген
13	Тақырып 1.13: Музыкалық импровизация негіздері. Тоналдықтардың ішінде импровизациялау жаттығулары. Импровизация бойынша практикалық тапсырмалар.		2					практикалық
14	Тақырып 1.14: Музыкалық формалар. Қарапайым және күрделі музыкалық формалар. Куплеттік формада шығарма жазуға арналған тапсырма.		2					біріктірілген
15	Тақырып 1.15: Вокалдық техника және тыныс алу. Вокалдық техниканың негіздері және тыныс алу жаттығулары. Практикалық жаттығулар.		2					біріктірілген
16	Тақырып 1.16: Музыкалық талдау. Музыкалық шығармаларды талдау: гармония, әуен, ырғақ. Слухтық талдау бойынша жаттығулар.		2					біріктірілген
17	Тақырып 1.17: Қорытынды сабақ және бекіту. Өткен тақырыптарды қайталау және қорытынды жаттығулар. Музыкалық шығарма құрастыруға арналған тапсырмалар.		2					практикалық
	Барлығы:	34	34					

Білімді бақылау және бағалау.

Бағалау белгілері.

«Музыкалық сауаттылық» пән бойынша аралық аттестацияға қойылатын талаптар

Жалпы кәсіптік пәндер бойынша аралық аттестаттауға қойылатын талаптар мен бағалау критерийлері «Хореографиялық өнер» мамандығы «Балет әртісі» бойынша техникалық және кәсіптік білім берудің Типтік оқу бағдарламаларының талаптары мен әдістемелік ұсыныстарына сәйкес құрастырылған.

Білім сапасын бақылау оқу бағдарламасына сәйкес жүзеге асырылады. Аралық аттестацияның жоспарын оқытушы зерттелетін материалдың күрделенуіне сәйкес құрастырады. Күнделікті және қорытынды бақылау (бақылау сабақтары) әр тоқсанның соңында (кестеге сәйкес) өткізіледі. Білімалушылар оқу жылындағы барлық аяқталған курс тақырыптары бойынша оқытушының сұрақтарына жауап беруі қажет.

Пән бойынша білімді тексеру кезінде бағдарлама бойынша сапалы білім ескеріледі. Оқу жылы ішінде оқытушының қалауы бойынша шыңдау үшін шығармашылық жұмыстар жүргізілуі мүмкін. Әр тақырып бойынша музыка тыңдау, талдау, практикалық жаттығулар жүргізу қажет. Мұғалім оқушылардың назарын бейнелеу құралдарына, шығармалардың бейнелі мазмұнына, музыкалық формасы мен стиліне аударады. Бақылау қорытындылары кезінде музыкалық сауаттылық бойынша сұрақтарға жауаптардың толықтығы мен нақтылығы, жауапты дұрыс және логикалық тұрғыда құрастыра білу, сольфеджио үлгісін айту, ырғақты мысалды шерту ескеріледі; музыкалық үзіндіге талдау жасау, фактілерді, оқиғаларды, өмірбаяндық материалды және музыкалық шығармаларды білу.

Әріптік баға	Ұпайлардың сандық эквиваленті	Пайыз	Дәстүрлі бағалау
A	4,0	95-100	Үздік
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	қанағаттанарлық
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	

D	1,0	50-54	
F	0	0-49	қанағаттанарлықсыз

«5» бағасына қойылатын талаптар – 90-100%, егер білімалушы мыналарды көрсетсе:

Музыкалық материалды білу, барлық тест сұрақтарына жауап беру, пән бойынша үлгерімі жоғары.

Тақырыптарды толық ашу. ұғымдарды, практикалық тапсырмаларды уақытылы тапсыру.

3. Сольфеджио ретінде орындау, ырғақты, мәнерлі сапалы орындау;

4 . Музыкалық терминологияны білу;

Білімалушылардың өзіндік жұмысына арналған тапсырмаларды орындау.

«4» бағасына қойылатын талаптар -70 -89%, егер білімалушылардың мыналарды көрсетсе:

1.Тақырыптарды толық ашпау, үй тапсырмасын уақытылы тапсыру;

2. Сольфеджио ретінде әуенді, ырғақты, мәнерлі, кейбір қателіктерге жол беріп, сапалы орындау;

3.Ауызша жауап беру кезіндегі кішігірім қателер;

4. Тест тапсырмаларында, талдауда, сынып тапсырмаларында аздаған қателер мен дәлсіздіктер, ырғақты мысалдарды орындауда қателіктер болды.

. Білімалушылардың өзіндік жұмысына берілген тапсырмаларды болмашы қателермен орындау.

«3» бағасына қойылатын талаптар -50-69%, егер білімалушы мыналарды көрсетсе:

1.Жауап беру кезінде тақырыптардың қанағаттанарлық қамтылуы, үй тапсырмасын уақтылы бермеу, сабаққа жиі келмеу;

2. Сольфеджио ретінде әуен, ырғағын, мәнерің сапасыз орындалуы, елеулі қателер;

3. Ауызша жауап беру кезіндегі қателер;

4. Викторинада, талдауда, сынып тапсырмаларында аздаған қателер мен дәлсіздіктер, ырғақты мысалдарды орындауда қателіктер болды;

Білімалушының өзіндік жұмысына берілген тапсырмаларды елеулі қателіктермен орындау.

«2» 0-49% деген баға қойылады, егер студент:

1. Курс бағдарламасы бойынша оқу материалын меңгермеген.

2. Қорытынды немесе жалпылама жасамайды.

3. Маңызды бөлігін білмейді немесе түсінбейді және оқытылатын пәнді әлсіз түсінеді.

4. Жауап бергенде (сұраққа) ол мұғалімнің көмегімен де түзете алмайтын бірнеше өрескел қателіктер жібереді.

Білімалушылардың қалыптасқан деңгейі	Орта деңгейлі білімалушы	Жоғары деңгейлі оқушы
Нотаны білу, тапсырмаларды дұрыс орындау, 3 кілт белгіге дейін үндестіліктерде фронтальды сауалнамаға жауап беру	5 кілт белгіге дейінгі үндестіліктерде аралықтарды білу және тәуелсіз құрастыру	5 кілт белгіге дейін үндестіліктерде аралық және толық үшдыбыстардык түйістірулерді пайдаланып тапсырмаларды өз бетінше орындау
Негізгі музыкалық терминологияны білу, дирижерлық және 3 белгіге дейін үндестіліктерде ән айту	5 белгіге дейін үндестіліктерде әуезді бағыттарын, дирижерлық және ән салудың қарапайым түрлерін білу.	Период және қарапайым 2 бөлімді форманы ажырата білу, дирижерлық және ән айту

Білімалушылардың өзіндік жұмысы (БӨЖ)

Білімалушының өзіндік жұмысы – білімалушы өз бетімен дайындалуына бағытталған сыныптан тыс жұмыс. БӨЖ-ның маңызды міндеттерінің бірі – білімалушылардың өз бетінше білім алу, дағдыларын дамыту және алған дағдыларын, білімдерін және болашақ іс-әрекетте сәтті қолдану үшін өз бетінше шығармашылық жұмыс жүргізу, қабілетін дамыту. Білімалушының оқытушымен өзіндік жұмысы өтілген материалды бекіту бойынша кеңес беруді қамтиды.

БӨЖ-ның маңызды міндеттерінің бірі – білімалушының бойында игерілген дағдылар болашақ іс-әрекетінде қолдану мақсатында қызметінде пайдаға асу.

Білімалушылардың оқытушымен өзіндік жұмысы өтілген материалды бекіту, фортепиано жаттығуларын ойнау техникасын дамыту, әдістеменің негізін қалау бойынша мұғаліммен кеңесуді қамтиды.

БӨЖ бөлімдерден тұратын оқу процесінің бөлігі болып табылады:

Білімалушының тікелей сабақтағы өзіндік жұмысы;

2. Сабақта алған тапсырмаларды орындау бойынша білімалушының үй тапсырмасы.

3. Қашықтан оқыту технологияларын пайдалана отырып, өзіндік жұмыс. Оқушы сұрақ қоя алады.

Сабақтың түрлері: материалды жазып алу, интернет-ақпараттық базамен жұмыс жасау (әр тапсырма тақырыбына сілтемелер қоса беріледі), ұғымдар туралы жазу, мұғалімге электронды пошта арқылы жіберу. Музыканы тыңдау және бейнеконцерттерді, опералық спектакльдерді, симфониялық концерттерді көру – бұл да оқу процесіне енгізілген, материалды меңгеруге арналған оқу-әдістемелік кешенге, интернет

кеңістігінде ойлау қабілетін дамытуға жақсы ынталандыру болып табылады. , Білуге құштарлық, ой-өрісін кеңейту, шығармашылық белсенділік, қосымша оқушының музыкалық кеңістікте жылдам шарлауына мүмкіндік береді.

«Музыкалық сауаттылық» курсына білімалушылардың өзіндік жұмысы алғашқы сабақтардан бастап білімалушыларға пәнді оқу кезінде оқытушының әртүрлі тапсырмаларын орындау тапсырылады: нота жазуының жеке элементтерін, дирижерлық, санау, ырғақтық сауаттылықты меңгеру, терминдердің атауларын табу. музыкалық сөздік және т.б., ал режимде қашықтықтан оқыту тапсырмаларды өз бетінше орындауға бағытталған.

Болашақта өз бетінше жұмыс істеу дағдыларын меңгерген сайын білімалушылар музыкалық шығармаларды (мультфильм түріндегі классикалық шығармалар) өз бетінше талдауға көшеді. Оқытушының білімалушылардың өзіндік жұмыс дағдыларын дамыту үдерісіне бағыт-бағдар беріп, басқаруына мүмкіндік беретін музыкалық материал қарапайым тапсырмаларды дайындау, сонымен қатар үзінді тыңдау және т.б.. Қашықтықтан оқыту режимінде пәнді өз бетінше оқуға арналған тапсырмалар кіреді. теориялық білімдерін дамытуға бағытталған тапсырмалар, сонымен қатар классикалық музыканы тыңдау, классикалық балет және опера репертуарын тамашалау, музыкалық үзінділерді айту арқылы есту қабілетін дамытуға жұмыс жасау, берілген шығармалардың формасын талдау, музыкалық терминологияны зерделеу, т.б.

БӨЖ – білімалушылардың өзіндік жұмысы. БӨЖ-ның маңызды міндеттерінің бірі – алған дағдыларын болашақ іс-әрекетінде қолдану мақсатында үй тапсырмасын өз бетінше орындау қабілеті болашақ қызметіне пайда асу.

БӨЖ дағдыларын дамытуға ықпал ететін негізгі шарттарды анықтау;

-алған білімдерін сабақта жұмыста қолдану арқылы бекіту;

- үйде өз бетінше жұмыс жасау (соның ішінде электронды платформада тапсырмаларды орналастыру, сондай-ақ оларды интернет-ресурстар - электрондық пошта, whatsapp арқылы жіберу)

Мұғалімнің іс-әрекеті оқушының өзінің белсенділігін ынталандыруы маңызды. Егер оқушы шығармашылық енжар болса, мұғалімнің бірінші міндеті оның белсенділігін ояту. Білімалушы берілген тақырыппен жұмыс істеуде осы кезеңде қандай әдістерді қолдану керектігін нақты түсінуі керек.

Өзіндік жұмысқа арналған тапсырмалар бойынша ұсыныстар.

тен немесе App Store-ден фортепиано клавиатурасын жүктеп алыңыз (Mini Piano Lite)

- мұғалімнің тапсырмаларын орындау және бекіту;

- ұғымдарды білу;

- би шығармаларының ырғақтық негізін ажырату;

- шығарманың жанрын, формасын, бейнелі мазмұнын өз бетінше анықтау;

- өз бетінше көркемдік мәселені қою, ойлау және шешу;

- шығарманы өз бетінше талдап, бейне әңгіме түрінде көрсету;

- аккордтарды және олардың ретін білу, оларды алғашқы кіріспе шығарма сабақтарында қолдану;

- теориялық тапсырмаларды орындау

Білімалушының оқытушымен өзіндік жұмысы (БӨӨЖ)

Пән бойынша білімалушылардың оқытушымен өздік жұмысын жоспарлауда сыныптан тыс жұмыстардың барлық түрлері ескеріледі. Оқушылардың жетістігі көбінесе олардың өз бетінше үй тапсырмасын дұрыс ұйымдастыруына байланысты. Оқушылардың сабақтан тыс өнімді жұмысы мұғалімге сабақ уақытын тиімді пайдалануға мүмкіндік береді. Мұғалімнің жетекшілігімен оқушылардың сабақтан тыс жұмысы келесі іс-әрекет түрлерімен ұсынылуы мүмкін:

- үй тапсырмасын орындау;
- анықтамалықтармен жұмыс;
- концерттерге, опера және балет қойылымдарына бару;
- өтілген тақырып пен тыңдаған шығармалары бойынша шағын әңгіме, әңгіме құрастыру және айта білу;
- музыкаға арналған баяндау үзінділерін, өлеңдерді, суреттерді тандау;

Білімалушының мұғаліммен сабақтан тыс жұмысының маңызды құрамдас бөлігі музыкалық шығармаларды талдау үшін қосымша теориялық және тарихи мәліметтер алу мақсатында әртүрлі анықтамалық материалдармен (сөздіктер, анықтамалықтар, энциклопедиялар, интернет ресурстары және т.б.) жұмыс жасау болып табылады. Білімалушылардың шығармашылық іс-шараларға қатысуы және білім беру мекемесінің мәдени-ағарту іс-шаралары оқытушының жетекшілігімен білімалушылардың дербес қызметінің құрамдас бөлігі болып табылады.

Білімалушының оқытушымен өзіндік теориялық жұмысының тақырыптары:

№	тыңдау және талдау тапсырмалары	Бақылау түрі
1	Музыка әлемі. Шу және музыкалық дыбыстар	сауалнама
2	Ән жанры	сауалнама
3	Марш жанры	сауалнама
4	Би жанры	сауалнама
5	Түрлі музыкалық аспаптардың тембрлік бояуы.	сауалнама
6	Музыкалық үзінділердегі регистрлерді анықтау.	сауалнама
7	Түрлі аспаптардың дыбысын анықтау.	сауалнама
8	Мелодиялық бағыт Сыйпат.	сауалнама
9	Би ырғақтары	сауалнама
10	Тарантела. Сыйпат, әуен, ырғақ.	сауалнама
11	Полька. Сыйпат, әуен, ырғақ.	сауалнама
12	Менует. Сыйпат, әуен, ырғақ.	сауалнама

13	Чайковский «Жыл мезгілдері»	сауалнама
14	Плясовая. Сыйпат, әуен, ырғақ	сауалнама
15	Прима аралығы т.1	сауалнама
	Октава аралығы т..8.	сауалнама
16	Сүйемелдеу.Түрлері.	видео
17	Шығарма жасау дағды. «В траве сидел кузнечик», «Айналайын мама», «Айгөлек» әндерінің әуеніне аккордтарды табу.	видео
18	Шығарма жасау дағды. «Jingle Bells». «Happy New Year» әуендерге аккордтарды табу.	жұмыстың фотосы
19	Чайковский «Детский альбом»	опрос
20	Шостакович «Танцы кукол»	опрос

Өзіндік тәжірибе жұмысқа ұсынылатын тапсырмалар түрлері:

Білімалушылардың өзіндік жұмысына арналған тапсырмалар түрлері	Бақылау түрі
Ең жиі кездесетін терминдерді, темп белгілерін, музыкалық мәтіннің аббревиатурасын, интервалдарды, аккордтарды, үшдыбыстықтарды, фрагменттерді және т.б.	сауалнама
Жұмыстардың бірінің авторының шығармашылық жолының негізгі кезеңдерін көрсететін хабарлама дайындаңыз; көркем бейнелеу, шығарманың мәнерлілік құралдары	хабарлама
Жаттығуды немесе мысалды талдау (қарқын, пішін, бейнелі мазмұн)	әңгімелісу
Өз бетінше дирижерлық пен ән үлгісін дайындап, орындау	видео

Әдебиеттер мен оқу-әдістемелік құралдар тізімі:

Баева Н., Зебряк Т. «Сольфеджио». М., 2005г.

Фрадкин Г. Практическое руководство по музыкальной грамоте. М., 1964

Гульянц Е.И. «Музыкальная грамота». М., 1997г.

Вахромеева Т. Справочник по музыкальной грамоте и сольфеджио. М., 2006

Глоссарий:

- Музыкалық өлшем — музыканы такттарға бөлу тәсілі, такттағы үлестердің саны мен ұзақтығымен сипатталады.
- Акцент — ритмикалық әсер тудыру үшін музыкалық шығармада белгілі бір дыбысқа немесе үлеске ерекше мән беру.
- Гармония — бірнеше дыбыстардың немесе аккордтардың үйлесімі, естуге жағымды әуен жасайды.
- Полиритмия — бір музыкалық шығармада бірнеше түрлі ритмикалық схемаларды пайдалану.
- Полиметрия — бір музыкалық шығармада әртүрлі метрлік схемаларды бір уақытта қолдану.
- Канон — бірдей әуеннің бірнеше дауыспен кешігіп қайталанатын музыкалық формасы.
- Аккорд — биіктігі әртүрлі үш немесе одан да көп дыбыстың бір уақытта үйлесуі.
- Ансамбль — музыкалық шығарманы топ музыканттардың бірлесе орындауы.
- Секвенция — музыкалық фразаның немесе мотивтің басқа биіктікте қайталануы.
- Партитура — оркестр үшін жазылған, барлық аспаптар мен дауыстардың партияларын қамтитын ноталық жазба.
- Теситура — әнші немесе аспап орындай алатын дыбыстардың биіктік диапазоны.
- Оркестровка — музыкалық партияларды оркестр аспаптары арасында бөлу өнері.
- Импровизация — алдын ала дайындықсыз музыка немесе биді сол сәтте шығару.
- Кульминация — музыкалық шығарманың ең шиеленісті және әсерлі сәті.
- Модуляция — музыкалық шығармада бір тоналдыктан екіншісіне ауысу.
-